

G Ö D Ö L L Ő I
V Á R O S I
K Ö N Y V T Á R É S
I N F O R M Á C I Ó S
K Ö Z P O N T

Gödöllő, 2100
Dózsa Gy. út 8.
Tel: 28-515-280
Fax: 28-410-570

A GVKIK STRATÉGIAI TERVE 2008-2013

GÖDÖLLŐI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT

2008

Módosítások jegyzéke

A módosítás dátuma	Törlés / beszúrás	A módosított oldal száma
2010	Beszúrás	4
2012	Módosítás	7-9
2012	Módosítás	20-23
2012	Beszúrás	10-19

1	BEVEZETÉS	3
2	KÜLDETÉSNYILATKOZAT	3
3	JÖVŐKÉP	4
4	MINŐSÉGPOLITIKA - MINŐSÉGPOLITIKAI NYILATKOZAT	4
5	SWOT ANALÍZIS RENDSZERE	5
5.1	Munkacsoportok	6
5.2	Intézményi SWOT analízis 2012. március	7
5.3	A SWOT analízis elemzése	8
5.3.1	Munkatársak, csapat	8
5.3.2	Szakmai munka	8
5.3.3	Közművelődési, kulturális és társadalmi viszonyok	9
5.3.4	Olvasók	9
5.3.5	Gazdasági tényezők, épület	9
5.3.6	Helyi társadalom	9
6	A MAKROKÖRNYEZET ELEMZÉSE - PGTTJ	10
6.1	A település bemutatása	10
6.2	Politika	11
6.3	Gazdaság	13
6.4	Társadalom	16
6.5	Technológia	18
6.6	Jogi környezet	19
7	A GÖDÖLLŐI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLJAI	20
7.1	Átfogó célok	20
7.2	Célok	20
7.3	Kiemelt kulcsterületek	21
7.3.1	Cél 1	21
7.3.2	Cél 2	21
7.3.3	Cél 3	22
7.3.4	Cél 4	22
7.3.5	Cél 5	23
7.3.6	Cél 6	23

1 BEVEZETÉS

Körülöttünk a világ állandóan változik, a könyvtáraknak folyamatosan igazodniuk kell az új körülményekhez. A könyvtár célja, szolgáltatása intézményi struktúrája és a vezetési koncepció is változik, módosul. A stratégiai tervezés is egy folyamatos tevékenység, a környezeti változások elemzésén alapul, és hozzájárul a könyvtár küldetésének, átfogó céljainak megvalósításához.

A stratégiai terv készítéséhez felhasznált dokumentumok:

- Portál Program. A könyvtárügy stratégiája 2008 -2013.
- Gödöllő város közművelődési koncepciója
- A könyvtárhasználók körében végzett felmérések, adatgyűjtések, könyvtári SWOT- és PGTTJ analízisek.

2 KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ feladatát legrövidebben a küldetésnyilatkozata fogalmazza meg:

„A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központnak az a feladata, hogy mindenki számára biztosítsa az információhoz való szabad hozzáférést a kultúra, a tudomány, és gazdaság minden területén. Őrzi és ápolja a klasszikus könyv, zene, film - kultúrához kapcsolódó értékeket. Biztosítja más könyvtárak és információszolgáltatók adatbázisának elérését, az Internet használatát, és közhasznú információs tevékenységet végez. Szolgáltatásaival, sokszínű irodalmi és kulturális programjaival és a gazdag kulturális és történelmi hagyományokkal rendelkező kisváros helyismereti gyűjteményének gazdagításával, feltárásával őrzi és megjeleníti a sajátos Gödöllői arculatot.”

Elsődleges feladata, hogy különböző információ hordozókon megjelenő dokumentumok szolgáltatásával (beszerzése, feltárása, közreadása) elégítse ki a használói tanulási, információs és önmegvalósítással kapcsolatos igényeit. Szolgáltatásait úgy szervezze meg, hogy biztosítsa minden polgár számára az információhoz való szabad és korlátozás nélküli hozzáférést.

A maga sajátos eszközeivel támogatja az oktatás és képzés minden formáját, mind az iskolákhoz kötődő formákat és a nem formális módokat, szolgálva az egész életen át tartó tanulás gondolatát. Az intézmény munkájában kiemelt szerepet kap a képzés, ismeret átadás. Információs központként saját dokumentumainak elérhetőségét biztosítja, digitalizált tartalmakat tesz közzé, valamint lehetővé teszi más információszolgáltatók adatbázisaihoz való hozzáférést. Megvalósítva a „falak nélküli könyvtárat”, az információt valamennyi érdeklődőhöz eljuttatja.

A szabadidő tartalmas eltöltésének helyszíne, olyan közösségi tér, amely programjaival és szolgáltatásaival a „hagyományos” könyvtárhasználaton túlmenően, tágabb közösséget szolgál.

Kiemelt feladata Gödöllő helyismereti dokumentumainak gyűjtése, közreadása, s ezzel a városlakók kulturális identitásának erősítése.

3 JÖVŐKÉP

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központot a jövőben úgy képzeljük el

- Mint Gödöllő jelentős kulturális intézményét, amely korszerű gyűjteménnyel és szolgáltatásokkal rendelkezik és megfelelő háttere az élethosszig tartó tanulásnak.
- A szabadidő hasznos eltöltésének helyszíne, kulturális találkozóhely.
- Alkalmas arra, hogy a könyvtári rendszer valamennyi szolgáltatását közvetítse a használóinak.
- Modern könyvtártechnikával felszerelt, ahonnan elérhető a világháló valamennyi információja.
- Digitalizált és elektronikus dokumentumokat is gyűjt és közread, a hagyományos gyűjtemény mellett.
- A hátrányos helyzetű emberek is egyenlő eséllyel vehetik igénybe szolgáltatásait.
- Közösség építő, valóságos és virtuális közösségi tér, amelyet barátságos környezet és légkör jellemzi.
- Együttműködik a város, a térség és a régió könyvtáraival, jó kapcsolatokat tart társintézményekkel, civil és szakmai szervezetekkel.
- Könyvtárosai sokoldalúak és jól képzettek, elhivatottak, egymással szemben elfogadóak.

4 MINŐSÉGPOLITIKA - MINŐSÉGPOLITIKAI NYILATKOZAT

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ vezetése és munkatársai elkötelezettek abban, hogy a polgárok és a közösségek számára korszerű és minőségi szolgáltatást nyújtsanak.

A szolgáltatások és a gyűjtemény szervezése használó központúságra épül, a könyvtár rendszeresen felméri a helyi használói igényeket és az szerint alakítja szolgáltatásait és a könyvtári állományt.

Minőségi szolgáltatást nyújt és szinten tartja azt. A szolgáltatások színvonalát rendszeresen ellenőrzi, elvégzi az esetleges korrekciókat, s annak eredményességét figyelemmel kíséri. Az egyes folyamatoknál kialakított határidőket betartja. A panaszokat kivizsgálja, a hibákat kijavítja.

A munkahelyi kultúrának legfontosabb eleme a minőség központú gondolkodás, melyet mind a munkavégzés során, mind a személyes kapcsolatokban, mind megjelenésükben kifejezésre juttatnak a munkatársak.

A könyvtár törekszik az esélyegyenlőségi szempontok maradéktalan érvényesítésére, a könyvtár épületében, a könyvtári szolgáltatásokban, gyűjteményben, valamint a könyvtár honlapján és a közösségi hálón.

A könyvtári környezettel kapcsolatban is a minőségi szempontokat érvényesíti. Megfelelő terekben, kulturált berendezést biztosít a könyvtár használatához. A terek tisztasága, a

gyűjtemény, a használók és a munkatársak személyi biztonsága és a környezet megóvása kiemelt figyelmet kap.

A könyvtár működésére vonatkozó dokumentumokat, adatokat nyilvánosságra hozza.

A könyvtárban Minőségirányítási csoport működik, amely folyamatosan figyelemmel kíséri a minőségpolitikai elvek érvényesülését és fejleszti a minőségirányítási rendszert.

5 SWOT ANALÍZIS RENDSZERE

A SWOT elemzés olyan stratégiai tervezőeszköz, ami segít értékelni az erősségeket (strengths), a gyengeségeket (weaknesses), a lehetőségeket (opportunities) és a veszélyeket (threats), amelyek az intézményi célok elérése érdekében meghozandó szervezeti vagy egyéni döntések során felmerülhetnek. A swot analízis tartalmazza az egyén vagy a szervezet belső és külső környezetének felmérését. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiai fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozza ki az intézmény a stratégiát, viszont segít abban, hogy észrevegyük, a hatékony stratégia alapjául mely erősségek szolgálnak, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy legalább minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

A könyvtárban a SWOT elemzés rendszerét úgy dolgoztuk ki, hogy egyfelől alkalmas legyen arra, hogy a hosszútávú tervezés során a segítségével a lehető legjobban használjuk ki a lehetőségeinket és adottságainkat, miközben a gyengeségeket és veszélyeket megpróbáljuk elkerülni. Másrészt az éves tervezésnél, a munkaterv készítésénél, az alkalmankénti projektek megtervezésénél segítséget nyújtson számunkra, illetve a folyamatok ellenőrzésénél kiváló eszköz arra, hogy beazonosítsuk azokat a pontokat, ahol esetleg beavatkozásra van szükség. Ezért a Gödöllői Városi Könyvtár **Swot analízist két részletben végzi el, a teljes intézményben**, minden dolgozóval együttműködve évente egyszer elkészíti az elemzést. Szintén évente egy alkalommal, de nem egy időben az előzővel **részlegenként** is elvégez egy-egy Swot analízist. Erre azért van szükség, mert vannak olyan munkaterületek, melyek speciális problémákkal, adottságokkal rendelkeznek, viszont nem feltétlenül érintik a többiek működését. A kiscsoportos Swot-nál mindig az adott részlegre koncentrálna igyekszünk feltérképezni a külső-belső adottságokat, ebben az esetben a külső adottságokhoz soroljuk a könyvtár más részlegeit is. Mindez a konkrét elemzésekénél, melyet pályázatunkhoz csatolunk, világosan megmutatkozik: szükség van a részlegenkénti elemzésre is.

A Swot elemzések során súlyozzuk az adottságokat és az elemzésről készített beszámolóban javaslatot készítünk a felmerült problémák megoldására, illetve a lehetőségek kiaknázására. Ezen **javaslatok a következő évi munkatervbe épülnek be**. Az intézményi swot elemzésnél inkább azt figyeljük, hogy az évek során hogyan változik az intézmény helyzete, ez alapvetően a vezetőség számára egy iránymutatás, ezért ehhez nem készítünk intézkedési javaslatot, hanem **a vezetőség építi be a stratégiai tervbe a tapasztalatokat**.

5.1 Munkacsoportok

- **Földszinti tájékoztatás:** Infoponton, Regisztráción dolgozó munkatársak
- **Olvasószolgálat 1:** Gyerekkönyvtárban, Felnőtt tájékoztatásban, MásArc részlegben és Gyűjtemény szervezésben dolgozó munkatársak
- **Olvasószolgálat 2:** Felnőtt olvasóteremben, a Gödöllő Gyűjteményben és a Cserkész Levéltárban dolgozó munkatársak
- **Marketing** (programok, PR, online kapcsolatok): igazgató, igazgatóhelyettes, informatikai referens és a programszervezésben, klubok működtetésében résztvevő

5.2 Intézményi SWOT analízis 2012. március

	BELSŐ	KÜLSŐ
P O Z I T Í V	- Kreatív kollégák 24 - Ingyenes programok 23 - Jó állomány összetétel 19 - Elkötelezett kollégák 16 - Folyamatos megújulás 15 - Informatikai felszereltség 13 - Jó csapat 11 - Emberi kapcsolatok, empátia 10 - Jó hangulat 7 - Dokumentum beszerzés 6 - Szervezettség 5 - Sokszínűek vagyunk 5 - Közművelődési szerepünk 5 - Általános szakmai tudás 5 - Közvetlen kapcsolat a vezetőséggel 4 - Olvasói bizalom 4 - Megfelelő munkatársi korfa 4 - Jól szituált munkahelyi környezet 3 - Városi pozíciónk (kulturális szerepünk) 3 - Egyéni kívánságok teljesítése 3 - Munkahelyi kultúra 3 - Rugalmas csapat 3 - Épület 2 - Pályázati tevékenység 2 - Projekt orientáltság 2 - Foglalkozások, vetélkedők 2 - Problémamegoldó képesség - Járási szerep - Időtálló stratégia - Ingyenes foglalkozások - Kollégák pozitív hozzáállása - Sok fiatal olvasó - Fiatal művészek támogatása - Technikai tudás - Közösségi terek kihasználtsága	- Piaci rések a kultúrában (16-25 évesek, társadalmi rétegek) 22 - Médiaszereplés 14 - Jó kapcsolat a kulturális intézmények között 12 - Közösségi terek használata 11 - Kreatív olvasók 7 - Kultúrapárti fenntartó 6 - Iskolákkal való jó kapcsolat 5 - Könyvtári csoportok 3 - Marketing (közösségi hálók) 3 - Sok fiatal olvasó 2 - Együttműködő olvasók 2 - Közművelődési szerep 2 - Gyerekmegőrző vagyunk - Központi fekvés - Sok új, betelepülő család - Iskolázottság Gödöllőn - Gödöllő frekvenciált helyszín: népszerű város - Társadalmi kohézió: közösségi összetartozás
N E G A T Í V	- Rossz bérek 38 - Fűtés, hűtés 27 - Költségvetésben nem kapunk pénzt a közművelődési funkciókra 17 - Nincs eszköz a kollégák motiválására 15 - Nem ismertség a helyi társadalomban 15 - Bizonyos feladatokra kevés az ember 11 - Felelősségvállalás hiánya 5 - Ötletek nem mindig valósulnak meg 3 - Gyerekmegőrzőnek használt gyerekkönyvtár 3 - Időhiány a pluszfeladatokra 2 - Nem vagyunk képből (városi események) 2 - Parkolás hiánya	- Viselkedéskultúra 32 - Társadalmi megbecsülés hiánya a szakmával szemben 29 - Informatikai fejlődéssel lépést kell tartani (eszközpark) 21 - Államosítás veszélye 12 - Közütemi költségnövekedés 12 - Leépítés 10 - Egysíkú szemlélet a kulturális életben 10 - Túlkínálat, verseny a kulturális piacon 10 - Szűklátókörű újarizistokrácia 10 - Gazdasági helyzet 8 - Közigazgatási átszervezés – járási feladatokat kapunk, forrást hozzá nem 7 - Eladósodottság (megyei önkormányzat) veszélye 5 - Innováció hiánya a kulturális életben 5 - EU-s pályázatok hiánya 4 - Önkormányzati elvárás 3

Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer – Kötelező dokumentumok – 5. melléklet
Stratégiai terv 2008-2013

		- Hagyományos könyvtári szolgáltatásokra kevesebb idő, energia jut 2 - Pedagógusok túlterheltek 2 - Rossz társadalmi közérzet 2 - Nem kapnak elismerést a pedagógusok - Nincs működő megyei könyvtár - Új elitréteg a városban és a könyvtárban - Megszűnő kisvárosi jelleg
--	--	---

5.3 A SWOT analízis elemzése

Az elemzés során a munkatársak közös brainstorming keretében gyűjtötték össze intézményünk külső és belső tényezőit. A munkavégeztével súlyozták, 20-20 pontot oszthattak szét tetszőleges arányban a pozitív és negatív tulajdonságok között. Már ebből is lehet némi következtetést levonni, a pontok szétosztásánál ugyanis a következő eredmények születtek:

- Erősségek összesen 199 pont
- Lehetőségek összesen 89 pont
- Gyengeségek összesen 138 pont
- Veszélyek összesen 184 pont

Tehát a kollégák a pozitívumoknál a saját belső tulajdonságainkat kétszer olyan erősnek ítélték, mint a lehetőségeinket, míg a negatív tulajdonságoknál inkább a veszélyeket érezték fontosabbnak, mint saját tényezőinket. Bár a gyengeségnél is egy olyan tulajdonság végzett az élen, amit sajnos tőlünk független körülmények alakítanak így: az alacsony bérek.

5.3.1 Munkatársak, csapat

A könyvtár nagy erőssége a megfelelő könyvtáros csapat: a munkatársak kreatívak, elkötelezettek, általános szakmai és technikai tudások kiváló, problémamegoldó készségük, projektorientáltságuk és pozitív hozzáállásuk mind a könyvtárt erősíti. A könyvtári csapatra, mint közösségre jellemző tulajdonságokat, szintén nagyon erősnek ítélték a kollégák. Jó a csapat, jó a hangulat, jó a vezetőséggel a kapcsolat, rugalmasak, sokszínűek, empatikusak, szervezettek vagyunk és a korfa is nagyon kedvező: sok a fiatal, de megvan a tapasztalt 40-50-es korosztály is. Igen erősnek ítélték a csapat folyamatos megújulásra való képességét. A csapat egyedül az erősségek oldalon szerepelt. Gyengeséget és veszélyt csak a munkatársakat illetően fogalmaztak meg a kollégák. A gyengeségnél a felelősségvállalás hiánya és a végig nem vitt ötletek szerepeltek. Hiányossággként értékelték, hogy nem vagyunk teljesen képben a városi eseményeket illetően. Veszélyt egyedül a leépítés jelent a dolgozókra, a rossz gazdasági helyzetben nagy a bizonytalanság, illetve már most is kevés az ember a többletként vállalt kulturális feladatok ellátása miatt.

5.3.2 Szakmai munka

A szakmai munka egyértelműen a könyvtár erősségei közé tartozik: jó az állomány összetétel, a dokumentum beszerzés, a stratégia időtálló, a pályázati tevékenységünk kiváló, még térségi feladatokat is ellátunk. Az egyetlen veszélyt jelentő tényező, hogy a Pest megyei könyvtár jelenleg gondokkal küzd, gyakorlatilag nem látja el megyei funkcióit, ami ránk is hatással van.

5.3.3 Közművelődési, kulturális és társadalmi viszonyok

A második leghangsúlyosabb tényező a könyvtár közművelődési szerepe volt, ami elsősorban lehetőségként fogalmazódott meg bennünk, de mint pozitív belső tulajdonság is magas pontszámot kapott. Nemcsak a sok és ingyenes program miatt, hanem mert a könyvtárnak nagy szerepe van a város kulturális életében is, nagyon jó a kapcsolat a többi intézménnyel, a kultúrapárti önkormányzattal és az iskolákkal. Ez ugyanakkor egy veszélyt is jelent számunkra, hiszen nagy a verseny, nagy a túlkínálat, rengeteg a program. A munkatársak azonban lehetőségeket látnak a különböző piaci rések betöltésében: a 16-25 éves korosztálynak, vagy a társadalmilag szegényebb, periférián álló rétegnek szóló programok, szolgáltatások nyújtásában.

Ugyanakkor a könyvtárosok veszélynek és gyengeségnek is érzik a közművelődési szerepvállalásunkat: elsősorban azért, mert a fenntartó nem biztosít elegendő forrást az ilyen jellegű programokra, szolgáltatásokra, és ezzel összefüggésben is, a kollégáknak kevés az idejük az ilyen jellegű pluszfeladatok ellátására, előfordul, hogy a hagyományos könyvtári szolgáltatásoktól veszik el az időt és energiát.

5.3.4 Olvasók

Elsősorban a pozitív oldalakon jelentek meg az olvasók: vagy erősségként, vagy lehetőségként. Bár nem kapott magas pontszámot, de sok tényezőt felsoroltak ezzel kapcsolatban: bizalom az olvasó-könyvtáros kapcsolatban, sok a fiatal olvasó, egyéni igényeket megfelelően elégítünk ki, kreatívak, a közösségi tereinket jól hasznosítjuk, szeretnek ide járni az emberek, együttműködők az olvasók, és vannak könyvtári csoportjaink, akik még inkább elkötelezettek irántunk. Az olvasókkal kapcsolatban két negatívumot emeltek ki a munkatársak: a viselkedéskultúrájukat a legnagyobb veszélynek ítélték. Ebből is fakad egy bizonyos gyengeségünk: sok olvasó gyermekmegőrzőnek használja a gyerekkönyvtárat. Ez a tény egyben lehetőségek is, az ilyen gyerekek könyvtárhasználóvá nevelése a könyvtár feladata.

5.3.5 Gazdasági tényezők, épület

Pozitív és negatív tényezők egyaránt, bár a negatív hangsúlyosabb megítélésű. Egyrészt adva van egy korszerű új épület, jól szituált munkahely, megfelelő informatikai ellátottsággal és a város központjában. Ugyanakkor vannak az épületnek hiányosságai is: az épület méretéből és kialakításából adódóan. Problémák vannak az épület fűtésével, hűtésével, melyek nem csak a munkatársak és olvasók komfortérzetét csökkentik, hanem veszélyt is jelent: a rossz gazdasági helyzetben a közüzemi költségek növekedése az épület és az intézmény fenntarthatóságát is fenyegeti. Emellett a folyamatos informatikai fejlesztés elvárásával is lépést kell tartanunk, ugyanakkor a pályázati lehetőségek beszűkültek a központi régióban. Veszélyt jelenthet számunkra a közigazgatási átszervezés is, a járásek létrejöttével nem világos még, milyen feladatok merülhetnek fel, többletforrásra azonban nem nagyon számíthatunk. A többletfeladatokra már most is kevés az ember, a vezetőség kezében pedig kevés a motivációs eszköz.

5.3.6 Helyi társadalom

A helyi társadalom talán az egyetlen olyan tényező, mely az erősségeink között nem jelent meg. Kapott viszont elég magas pontszámot a gyengeségeknél: a nem ismertségünk a helyi

társadalomban komoly hátrányunk. Hiába végez nagyon gondos szakmai munkát a könyvtár, sokan nem is ismerik intézményünket. Ez összefüggésben is lehet azzal a jelenséggel, hogy sokan dolgoznak Budapesten, illetve Gödöllő népszerű város, sok a fővárosból kitelepülő család, akik még nem voltak nálunk, ugyanakkor nagy lehetőséget is látnak a munkatársak bennük. Iskolázott rétegről, jól szituált emberekről van szó, új „elitréteggént” fogalmazták meg a kollégák a problémát: elsősorban viselkedésszervi hiányosságok jellemzik őket.

A helyi társadalomra nem csak ez az új réteg megjelenése jellemző, hanem egyfajta beszűkült kulturális látókör is (szűklátókörű arisztokrácia). A kollégák veszélynek tartják, hogy a társadalomban még mindig nem megfelelő a könyvtáros szakmai elismertsége. További veszélyforrás a társadalom általános rossz közérzete, ugyanakkor Gödöllő helyzete némiképp eltér ettől: népszerű város vagyunk, nagy a közösségi összetartás.

6 A MAKROKÖRNYEZET ELEMZÉSE - PGTTJ

6.1 A település bemutatása

Gödöllő Budapesttől 30 km-re fekszik, a Gödöllői–Dombságon, területe 62 km², amelyből 16 km² beépített terület. A város kedvező földrajzi fekvésű, mert fontos közlekedési útvonalak kereszteződésében van. Átszeli a 3-as főút, itt halad el az M3-as autópálya, közelében van az M0-ás körgyűrű és megépült az M31-es út is. A Budapest – Miskolc vasútvonalon fekszik, a fővárossal helyiérdekű vasút közi össze.

Gödöllő 1966. január 1-én kapott ismételt városi rangot. Ekkor kezdődött el a város jelenlegi arculatának kialakítása. A lakóterület nagyobb része családi házas beépítésű (6000 háztartás) és hat lakótelep épült a városban, 4500 háztartásnak adva otthont. A városközpont az elmúlt évtizedben épült újjá, s ez a folyamat jelenleg is tart. A városban jelentős infrastruktúrafejlesztés is történt az elmúlt 4 évben, sikerült az útfejlesztés és csatornázás területén jelentősen előre lépni.

A város jövőképe, egy olyan növekvő lélekszámú kisváros, mely

- a Gödöllői Királyi Kastélyra alapozott idegenforgalommal és hozzá kapcsolódó szolgáltatásokkal,
- tudományos- és egyetemi intézményekre alapozott magas szintű kutató-fejlesztő tevékenységgel és az ehhez kapcsolódó konferenciaturizmussal,
- tudásigényes, magas innovációs tevékenységet magában foglaló iparfejlesztéssel,
- magas környezeti kultúrával,
- a hagyományok megőrzésén alapuló magas szintű kulturális élettel rendelkezik.

Kiemelkedően fontos műemléképületek is találhatók a településen, többek között a Grassalkovich –kastély, a Hamvay-kúria, a Szent István Egyetem (egykori Premontrei Gimnázium) valamint a Máriabesnyői Bazilika épületei.

Gödöllő kistérségi központ és 2013-tól ismételt járási székhelyi is, ennek megfelelően számos olyan intézménye van, amely térségi feladatokat lát el. Mindez jelentős látogató forgalmat vonz a városba. becslések szerint a Gödöllő nappali létszáma közel duplája az éjszakáinak. A város lakóinak száma 2005-ben 32.597 fő volt, 2010-ben 34.562, a lakosságszám mérsékelt növekedést mutat, elsősorban a bevándorlás miatt. A gödöllőiek 40 %-a Budapestre jár dolgozni, de jelentős a térségből bejáró a városban munkát végzők száma is, mintegy 8000 fő.

Gödöllő jelenleg Pest megye hatodik legnagyobb városa, az ide betelepülő ipar és a lélekszám alapján jelentős szerepe van a megyében.

Gödöllön jelentős intézményfejlesztés történt a kultúra és az oktatás területén, általános iskolái, bővültek, egy új általános iskola és óvoda épült. A múzeum épültében felújítás történt, az európai uniós elnökséget megelőzően a Művészetek Házában zajlott nagy felújítás, és 2002-ben új könyvtári épületet adtak át Gödöllőn. Ehhez kapcsolódik még a Gödöllői Királyi Kastélyban folyó rekonstrukciós munka, amely a város turisztikai vonzerejét növeli. A Királyi Városterem is felújításra került, kulturális és turisztikai célú hasznosítás valósult meg. Jelentős fejlesztés továbbá az Erzsébet Királyné Szálloda megnyitása, vagy az új piac kialakítása.

Egyre inkább eltűnik a korábbi alvó város jelleg, helyette nyüzsgő, lendületes, aktív városkép formálódik. A Gödöllőn jelen levő nagy szellemi és vagyoni potenciál, a vállalkozási kedv megléte, a polgárok aktív életmódja, innovatív szelleme olyan gazdasági erőteret képez, amelyre a jövőben is lehet alapozni.

A város stratégiai terv is a tudásra épülő, kreatív tevékenységek bővítését célozza (tudásipar, egészséggazdaság, idegenforgalom, kultúra, szellemi műhelyek, oktatás.)

6.2 Politika

A közelmúltban alapvető törvényi, jogszabályi változások zajlottak, amelyek jelentős mértékben alakították át a kultúra területét is, és változtatták meg azt a politikai környezetet, amelyben a könyvtárak működnek.

Megváltozott Magyarország alkotmánya. Az új **Alaptörvény** szakított az önkormányzatiság autonomista, településközpontú felfogásával. A szabályozás erősen hangsúlyozza az önkormányzatoknak a közigazgatáson belüli, az államigazgatással szorosan együttműködő jellegét. Az önkormányzati vagyon beleolvadt a nemzeti vagyonba. Mindezekon túl az államigazgatási kontroll is erősödött. Összességében, az önkormányzati önállóság a korábbiakhoz képest visszaszorult, az államigazgatás befolyása erősödött. Ezt tükrözi a feladatellátás átalakítása is. Az új Alaptörvény által meghatározott, a korábbiaktól jelentősen eltérő államszervezeti felépítés *átalakította az önkormányzatok és az államigazgatás egymáshoz való viszonyát.*

A kormányhivatalok szerepe megerősödött, a korábbi törvényességi ellenőrzést egy erős beavatkozási lehetőségeket biztosító törvényességi felügyelet váltotta fel. Ezzel párhuzamosan az önkormányzatok gazdálkodási önállósága is erős államigazgatási korlátok közé került. A finanszírozás kötöttsége szintén erősödött.

A **Magyar Önkormányzati Törvény** átalakította az önkormányzati feladatok rendszerét, az új törvényben hangsúlyosabbá válik a *kötelező feladat* ellátása, feltételekhez köti az *önként vállalt és átvállalt* feladatok biztosítását. Mindezekon túl, az új szabályozás megnyitja a széles körű államosítás lehetőségét, nemcsak a feladatok rendszerének átalakításával, hanem azzal is, hogy az önkormányzati vagyont a nemzeti vagyon részeként határozza meg – egyébként az Alaptörvénnyel összhangban. Az új önkormányzati törvény az önkormányzaton belüli viszonyrendszert is bizonyos mértékben átalakította: *a polgármestereket erősítette a képviselő-testülettel és a jegyzővel szemben is.* A járási rendszer kialakításával a kormányzat azt kívánta elérni, hogy a megye határokhoz igazodva minden állampolgár számára biztosítsa az államigazgatási szolgáltatásokhoz való gyors hozzáférést. A járási hivatalok a megyei kormányhivatalok egységeként működnek.

Az új **Köznevelési törvény** szerint az óvoda kivételével **a köznevelési intézmények a fenntartója az állam lesz**, mely a kormányhivatalokon keresztül gyakorolja a fenntartói jogait. A települési önkormányzatok öt évre szóló köznevelési szerződésben vállalhatják bizonyos intézmények működtetését. Változott a tankötelezettség, 3 éves kortól kötelezővé

vált az óvoda, megújult a Nemzeti Alaptanterv és kidolgozták a pedagógus életpálya modellt is.

Módosították **A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényt** is. A változtatás szerint megyeszékhelyek fenntartásába kerültek a megyei múzeumok és könyvtárak, amelyeket a megyei önkormányzatok konszolidációjáról szóló törvény helyezett állami tulajdonba 2012 januárjától. A kisebb településeken működő, korábban megyei fenntartású muzeális intézmények jövőre a székhely szerint illetékes települési önkormányzatok fenntartásába kerülnek.

Gyökeresen átalakult a magyar **kulturális intézményrendszer**. A változás mintegy 2000 múzeumot, könyvtárat közművelődési intézményt és 1723 oktatási intézményt érintett. Átfogó reform zajlott a közgyűjteményi területen: a megyei múzeumok és könyvtárak a megyeszékhelyek fenntartásába kerültek; ez 123 település 16 könyvtári és 212 muzeális intézményét érintette.

Az új modellhez megfelelő finanszírozási feltételeket alakítottak ki a Belügyminisztérium és az Emberi Erőforrás Minisztérium költségvetésében. A vidéki kulturális területen nagyarányú infrastruktúrafejlesztés zajlott, amihez nagymértékben hozzájárultak az EU-s pályázati források. Sajnos a Közép-Magyarországi Régió nem élvezhette mindennek pozitív hatásait.

Az önkormányzatok többsége – így a gödöllői is – változásokat hajtott végre a kulturális intézményrendszer működtetésében. 2013. január elsejétől megszüntette a könyvtár önálló gazdálkodási jogkörét, a gazdálkodás, pénzügyek, épület üzemeltetés területeit a Polgármesteri Hivatal körébe vonta. A szervezeti átalakulás 2013 év első felében megtörtént.

A könyvtár stratégiájának megalkotásához világos a célok, irányok kijelölése, mind az országos könyvtárügy, mind Gödöllő város vonatkozásában.

Könyvtárügy stratégiai céljait a **Portál program** jelölte ki a 2008 – 2013 időszakra, meghatározta a társadalmi igényekkel és az országos kultúrpolitikával megegyező fő fejlesztési irányokat:

- kulturális vidékfejlesztés,
- esélyteremtés,
- az információhoz és dokumentumokhoz történő hozzáférés növelése,
- a könyvtárakban őrzött szellemi javak digitalizálásának felgyorsítása,
- az olvasáskultúra fejlesztése,
- felhasználóbarát szolgáltatások.

Gödöllő városfejlesztési koncepcióban foglalt cél, hogy Gödöllő „magas színvonalú rekreációs, kulturális és tudásközpontú öko-elvek szerint fejlesztett” település legyen. Ebben kiemelkedő szerepet kapott a város sajátos tárgyi és szellemi értékeinek megőrzése, a kulturális szolgáltatások minőségének emelése, az intézményrendszer fejlesztése.

Gödöllői Kulturális és közművelődési koncepció (2005.) világosan megfogalmazza, hogy a város életében nagyon fontos, hogy olyan kulturális élet jöjjön létre, amely őrzi az értékeket és a hagyományokat, erősíti a nemzettudatot és magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt az itt lakóknak és a vendégeknek. A város közművelődési intézményei, közgyűjteményei legyenek a kulturális élet centrumai. Ennek megfelelően fogalmazódnak meg a fenntartói elvárások a könyvtárral szemben:

- „a kultúra értékeihez való hozzájutás minél szélesebb körben biztosított legyen, és az ehhez szükséges tájékoztatás (információközvetítés) figyelemfelhívó, nyitott és hozzáférhető legyen minden társadalmi csoport számára.”
- „Alkalmazza a könyvtári minőségfejlesztés és minőségbiztosítás módszereit és ennek szellemiségében szervezze a könyvtári munkafolyamatokat.”

Gödöllő – helyi politika

A rendszerváltást követően jobboldali, lokálpatrióta vezetés került a város élére. 1990 évi önkormányzati választásokat követően lett Dr. Gémesi György a város polgármestere és azóta lokálpatrióta többségű testület irányítja a várost. A több mint két évtizedes vezetésük eredményeként, nagy ívű városfejlesztési koncepció valósult meg, a tervezés és folyamatos megvalósítás menetét nem törte meg vezetésben, vagy a fejlesztésben való hangsúlyváltás.

Az önkormányzati törvény megszületését követően a város tulajdonába került számos pusztulófélben levő műemlék, melynek felújítására korábban nem áldoztak pénzt. A Grassalkovich – kastély rehabilitációja a várospolitikai központi kérdése lett. Az állami tulajdonba került műemlék épület felújítására és hasznosítására közhasznú társaság alakult, amelynek Gödöllő Város Önkormányzata is tagja, beleszólása van a kastély sorsának alakulásába. Több műemléket saját erőből állított helyre az Önkormányzat, így a Zeneiskolát, a Városi Múzeumot és a piacnak helyet adó Hamvay-kúriát, restauráltatta a kálváriát és pályázati pénzek bevonásával a Királyi Váro épülete is visszakapta hajdani fényét.

A várospolitikai következetességének a kultúra és oktatás területén is pozitív hozadéka van. A Múzeum és a Zeneiskola felújításán túl, a város bővítette, felújította az általános iskolákat, a máriabesnyői városrészben új iskola és óvoda épült és 2002-ben átadásra került a könyvtár új épülete is.

A könyvtári ellátás sokszínű a városban. A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ 2002 – 2013-ig önállóan működő és gazdálkodó (ezt követően önállóan működő) intézményként meghatározó a város és környéke könyvtári ellátásában. Az iskolákban jól működő, többségében feltárt gyűjteménnyel rendelkező iskolai könyvtárak működnek.

A rendszerváltást követően bővült az iskolák kínálata is Gödöllőn. A Református Líceum 1992-ben indította a hat osztályos képzést, ezt követően a Premontrei Rend indította újra nyolc osztályos gimnáziumát. Szent Imre Katolikus Általános Iskola nyitotta meg kapuit, s egy szülői egyesület létrehozta és működteti a Waldorf általános- és középiskolát. Gödöllőn az általános iskolai oktatást 8 iskola, a középfokú oktatást, művészeti- és szakmai képzést 6 intézmény, a felsőfokú oktatást a Szent István Egyetem nyújtja – mindent összevetve méltán tekinthetjük Gödöllőt iskolavárosnak is.

6.3 Gazdaság

Az **információs gazdaság** – az infokommunikációs eszközöket és szolgáltatásokat előállító ágazat – tekintetében hazánk a harmadik helyen áll az Európai Unióban. Az információs társadalom főbb mutatói tekintetében nem ilyen jó az arány, ott Magyarország az utolsó harmadban szerepel.¹ Ennek oka a hazai tartalomszolgáltatás lassú fejlődése, a jövedelem struktúra alakulása, az elégtelen mértékű kormányzati támogatás. Ebben a tekintetben fejlődésként élhető meg az elektronikus közigazgatás fejlesztése, az E-Magyarország pontok hálózat felépítése és mentori hálózat kialakítása, amelyben a könyvtárak megtalálták a maguk szerepét, feladatát. Leszögezhetjük tehát, hogy az információs társadalom nagy esélyt kínál a könyvtáraknak és élni is tudtak vele.

A jelen gazdaságát legjobban a 2008-ban Amerikából elindult **gazdasági világválság** határozza meg. Hatására az euró zónában a gazdaság teljesítménye csökkent, a fejlett világ recesszióba került. A recesszió hatása Magyarországon is jelentkezett, visszaesett a gazdaság teljesítése. A munkanélküliségi ráta rekord szintet ért el, 11,7 %, az infláció 5 % felett volt,

¹ <http://www.vg.hu/velemeney/informacios-gazdasag-es-tarsadalom-60481>

magasak voltak a kőolaj és nyersanyagárak. Kiadáscsökkentő és bevételnövelő intézkedések követték egymást (Szél Kálmán terv), a kormányzat az adósság és deficitcsökkentésre, külső és belső gazdasági egyensúly megteremtésére törekedett.

A gazdasági válság hamarosan éreztette hatását a magyar könyvpiacra is. Az elmúlt 5 évben 15%-al csökkent a könyvforgalom, és 20%-al a megjelent címek száma. Átalakulóban vannak a könyvpiac és az információpiac hagyományos szerepköréi, az e-dokumentum megjelenése és a digitalizálás ezen a területen is gyökeres változásokat indít el.

A könyvtárak egyre kevesebb pénzt tudtak állománygyarapításra fordítani. Míg 2009-ben 72,6 Ft volt az egy lakosra fordított állománygyarapítási összeg, addig 2011-ben már csak 52,8 Ft, amely a dokumentum árak emelkedését is figyelembe véve még ennél is kevesebbet ér. A könyvtárosok száma is folyamatos csökkenést mutat, az egyre kevesebb és túlterhelt munkaerő nem tudja pótolni a hiányzó fejlesztéseket.

2008 óta változatlan a közalkalmazotti bértábla, ennek megfelelően folyamatos a könyvtárban dolgozók reálbér csökkenése. Eltűntek a bérrendszerből egyes jövedelem elemek, mint a 13. havi munkabér vagy az esetenkénti jutalom, a cafetéria is folyamatosan szűkült, ráadásul nem is kapja meg mindenhol minden közalkalmazott.

A **könyvtárügy finanszírozásának** kérdését a kulturális törvény rögzíti. A megyei könyvtárak fenntartása a települési önkormányzatok hatáskörébe került, a megyei funkciók ellátásához szükséges pénzügyi források az állami költségvetés keretében biztosítottak. A települési könyvtári ellátás továbbra is az önkormányzatok kötelező feladata maradt. A feladatellátáshoz a települési önkormányzatoknak nyújtott kulturális támogatáson (normatíván) keresztül kap központi támogatást a fenntartó.

A könyvtári és közművelődési érdekeltségnövelő támogatás a könyvtári állománygyarapítást ösztönző központi támogatás, amely a fenntartót teszi érdekeltté abban, hogy nagyobb összeget fordítson a dokumentumok beszerzésére. Az előirányzatból támogatást igényelhet a települési önkormányzat az általa fenntartott nyilvános könyvtár állománygyarapításához, a közművelődési infrastruktúra technikai, műszaki fejlesztéséhez.

Közgyűjteményi területen szakmai pályázati forrás a Nemzeti Kulturális Alap, illetve a Emberi Erőforrások Minisztérium. Az NKA pályázati kiírása évente kétszer ad lehetőséget pályázat benyújtásra. Az elmúlt években azt tapasztaljuk, hogy szűkül a forrás, növekszik a meghívott pályázatok száma, mind kevesebb eséllyel tudunk elindulni a pályázatokon.

EU-s források is elérhetőek különböző kulturális programokra, fejlesztési projektekre, nehezíti a részvételt, hogy önrész vállalását várja el. Könyvtárunk két alkalommal vett részt partnerként Európai Unió által finanszírozott projektben. Mindkét pályázat képzésmódszertan kidolgozásáról szólt, az első az infokommunikációs eszközök könyvtári alkalmazására születt, (AITMES) a másik web 2.0 alapú játék kidolgozására a mozgássérültek munkavállalási esélyének növelése érdekében (IVETAGR).

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv pályázati rendszerében jelentős TÁMOP és TIOP pályázatok kerülnek kiírásra, sajnos a Közép-Magyarországi Régió egy alkalommal jutott jelentősebb fejlesztési összeghez a TÁMOP Tudásdepó Expressz pályázatán. Könyvtárunk is tagja volt annak a konzorciumnak, amelyik sikeresen vett részt ezen a pályázaton. Az ehhez hasonló nagyságú összefogással és pénzügyi támogatással bíró pályázatok lökészerű eredményeket hoznak, a folytatáshoz, a továbblépéshez nagy szükség lenne hasonló pályázatok kiírására.

A TIOP rendszerében a könyvtárak összehangolt könyvtári szolgáltatások infrastruktúrafejlesztésére és regionális tudástárak kialakítására pályázhatnak, sajnos a középső régiót ezek a lehetőségek is elkerülik.

Gödöllő – helyi gazdaság

A rendszerváltás óta gyökeres gazdasági, társadalmi átalakulás zajlott Gödöllőn. Az 1950-es években ide telepített nagyipari üzemek egy része megszűnt, vagy magán kézbe került, és megnőtt a kisipari vállalkozások, illetve a magánkézben levő szolgáltató egységek száma. Gazdasági szempontból szerkezetváltás történt, 6 nagy multinacionális vállalat telepedett meg, amelyből jelenleg 5 prosperál. Ezek a cégek letelepedését támogatta a városvezetés, mert egyrészt munkalehetőséget biztosítottak, másrészt iparűzési adó bevételt a városnak. A Gödöllői Ipari Parkban 34 vállalkozás vásárolt telket, biotechnológiai, vegyipari, élelmiszeripari, csomagolótechnikai és gépipari cégek telepedtek meg. Hozzájárul a térség fejlesztéséhez, munkahelyteremtéshez és inkubátor tevékenységet is folytat.

Az önkormányzat hat olyan gazdasági társaságot alapított, amely a város üzemeltetését a lakosságnak nyújtott szolgáltatásokat célozza a piaci működés elvei szerint, ezzel hozzájárul a helyi munkaerő foglalkoztatásához.

A városfejlesztési stratégia gazdasági szempontból az alábbi területek fejlesztését támogatja:

- egészséggazdaság, rekreáció,
- kreatív szellemi tevékenységek, vállalkozások letelepítése, környezetipari technológiák meghonosítása,
- idegenforgalom,
- helyi piac megteremtése – elsősorban szolgáltatásokban, kereskedelemben, megújuló energiaforrások feltárásában.

A gödöllőiek jövedelme 10-15%-kal haladja meg az országos átlagot. A magasabb jövedelműek többnyire Budapestre járnak vásárolni, mert a gödöllői szolgáltatások színvonala alatta marad az elvártaknak. Ezen változtat a városvezetés törekvése, hogy támogatja a helyi piac megteremtését. Gödöllőn a kis- és középvállalkozások száma is jelentős, a regisztrált vállalkozások száma 5010 (2005. évi adat), 2010-ben már 5694 vállalkozás működik. Nagy számban biztosítanak munkát a város és a környék lakosságának.

A nyilvántartott álláskeresők száma a városban 901 fő, amely a 18 – 60 év közötti lakosság 4,8 %-a. E tekintetben változás történt az elmúlt időszakban, ez a mutató a 2005-ben nyilvántartott 483 főnek közel kétszerese. 2005-ben a gödöllői munkanélküliségi ráta mindössze 3-4 % volt. Ezt követően a térségben is növekedett a munkanélküliség, 2011-ben a Gödöllői kistérség munkanélküliségi rátája 7,1 % volt. Bizonyos, hogy Gödöllőn is hasonló módon emelkedett a munkanélküliek száma, de így sem éri el az országos 10,9 %-os átlagot.

Számos bank nyitott fiókot a városban, a város kapujában bevásárló központok telepedtek meg.

Az ingatlan helyzetre az a jellemző, hogy a gödöllői ingatlanok jóval értékesebbek, mint a környékbeli falvakban levők. A családi házas övezetben épült ingatlanok bekerülési értéke magas. Mivel a lakótelepek is a városközpontban, illetve ahhoz közel helyezkednek el, a lakások az átlagnál magasabb értéket képviselnek.

Gödöllőn az önkormányzati gazdálkodás helyzetére a szűk mozgástér jellemző. A központi gazdasági és közigazgatási rendelkezések sok bizonytalanságot hoznak a rendszerbe, nehezebb a tervezés és az előrelátás. Mindez rányomja a bélyegét a könyvtár gazdálkodására is, alapvetően itt is a mozgástér leszűkülése a jellemző.

Gödöllőn a könyvtár működésének finanszírozása megoldott, bár a központi támogatásból kapott összeg csak töredéke a kultúrára fordított városi kiadásoknak. A takarékosági intézkedések éreztették hatásukat a könyvtár költségvetésében is, ahol a csökkenés elsősorban a személyi kiadások visszafogásában realizálódott.

6.4 Társadalom

A 90-es években két nagy változás kezdte formálni a gazdaságot és a mindennapi életet. Az egyik a globalizáció, a másik a **technológiai forradalom**, az internet és az új kommunikációs technológiák megjelenése. A tudás alapú társadalom hazai kibontakozása a 90-es évek végén kezdődött. Megnövekedett a felsőoktatásban résztvevők száma, központba került a humán erőforrás fejlesztése. Míg korábban az iskola volt a tudás megszerzésének hagyományos színhelye, addig napjainkban számos intézmény vállalkozik arra, hogy információhoz, ismeretekhez juttassa az embereket. Megjelentek a távoktatási formák, s a tudás közvetítésben mind nagyobb szerepet kap a média és az internet. A tudás megszerzésének egy alapintézménye lett a könyvtár, mint ezt a Kulturális törvény előhangja is leszögezte, s ezzel a könyvtárak kiemelt pozícióba kerültek. A tájékozódás, információ szerzés technikájának elsajátítása egyre inkább alapkövetelmény, ebben van kulcsszerepük a könyvtáraknak. A digitális kultúra elsajátításában, az információszerzési technikák tanításában nagy szerepet vállalnak a könyvtárak.

Társadalmi változások másik meghatározó trendje a **globalizáció**, amely egy világméretű egységesedési, folyamat, érinti a gazdaság, a pénzügyek, a kommunikáció, a kultúra területeit is. A könyvtári vonatkozásban a globalizáció azonos fejlettségi szintet eredményezhet, a világ bármely országában. Az Európai Unióba való belépésünket követően a magyar könyvtárügyben is felerősödött, az egységes elvek szerinti fejlesztés igénye, az azonos szintű szolgáltatások kialakítása

A rendszerváltást követően a magyar társadalomban nagy átalakulás, változás zajlott. A korábban „kapun belüli munkanélküliség” valós munkanélküliséggé változott, amely a közben kialakuló gazdasági válsággal szorosan összefüggött. Megnőttek a társadalmi és jövedelmi különbségek. Kialakult egy jelentős vállalkozói, majd nagyvállalkozói réteg, s az ő anyagi helyzetük jelentősen emelkedett. Ugyanakkor a szegénységben élők helyzete nem változott, sőt az alsó- középréteg elszegényedése növelte a számukat. Nőtt a szakadék a szegények és gazdagok között. Romlottak a fiatalok munkába lépési esélyei, ezzel együtt megnövekedett a külföldön munkát vállaló fiatalok száma. Az 50 év feletti korosztály is elhelyezkedési gondokkal küzd, a korosztály egészségi állapota is rossz, amely tovább rontja munkaerő piaci esélyeit.

A könyvtárpolitika hamar reagált a társadalom hátrányos helyzetű tagjainak problémájára, különböző programok, pályázatok indultak, mint a Telematikai pályázatok, az NKA esélyegyenlőség-növelő pályázata, a „Könyvtár nem csak a látóké” projekt. A könyvtárügy a hátrányos helyzetűek ellátására koncepciót dolgozott ki.

Gödöllő demográfiai adottságai

Gödöllő állandó lakosainak száma az utóbbi öt évben folyamatosan emelkedett, 2012-re meghaladta a 32.000 főt, lakónépessége a 34.000 lakost. A különbözetet jobbra az egyetemhez kötődő ideiglenes lakcímmel rendelkező fiatalok alkotják.

	2008	2009	2010	2011	2012
Állandó lakosok száma	31885	31809	31837	31931	32012
Lakónépesség száma	34071	34385	34795	34562	34388

**Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer – Kötelező dokumentumok – 5. melléklet
Stratégiai terv 2008-2013**

A népesség korösszetételében tapasztalható változás:

Lakónépesség száma	2008	Arány (%)	2012	Arány (%)
0 – 14 éves	5513	16,2	5578	16,2
15 – 17 éves	1264	3,7	1100	3,2
18 – 59 éves	20812	61,0	20562	59,8
60 – 64 éves	1874	5,6	2062	6,0
65 év felett	4608	13,5	5086	14,8
összesen	34071	100,0	34388	100,0

Mérsékelt csökkenés mutatkozik a középiskolás korosztályban és több mint 1%-os csökkenés történt az 18 -59 éves korosztály körében. A lakónépességben előregedési folyamat indult el, a 60 feletti korcsoportban látszik növekedés. Elsősorban a nők esetében magasabb a 65 év felettiek aránya, nők esetében 20%, míg a férfiaknál csak 12%.

Gödöllő a korábbi években fiatalos szerkezetű városnak volt tekinthető, öregedési indexe 2008-ban 85,2% volt. Az elmúlt időszakban viszont nagy változás tapasztalható a népességszerkezetben, 2012-ben már 96,9 az öregedési index. Bár a település népességére még mindig az a jellemző, hogy túlsúlyban van a 14 év alatti lakosság, de ez rövidesen megváltozik.

A természetes szaporulatra az a jellemző, hogy az elmúlt három évben a halálozások száma meghaladta a születések számát. Tehát a lakosságszám növekedés elsősorban a bevándorlással magyarázható. A településre történő odavándorlás a város agglomerációs jellege miatt erős és vonzó a kisváros szépsége, élhetősége, pezsgő kulturális élete is az ide települők számára.

A nyilvántartott álláskeresők száma az országos átlaghoz viszonyítva kedvező. Az országos átlag 11,8 %, Gödöllőn mindössze 3,8 %.

	15-64 év közötti lakónépesség	nyilvántartott álláskeresők száma	aránya %	tartósan regisztrált munkanélküliek aránya %
2008	21976	576	2,6	43,6
2009	20047	738	3,7	51,9
2010	21860	838	3,8	50,0
2011	21605	818	3,8	50,1

Forrás: TeIR Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A romló gazdasági helyzet függvényében Gödöllőn is növekedett a regisztrált munkanélküliek száma. A tartósan munkanélküliek (180 napnál régebben regisztrált) aránya viszont 50 % körül mozog, ami azt jelenti, hogy csak minden második állást kereső tudott elhelyezkedni. A város törekszik a közfoglalkoztatási programban való részvételre, évente 140-105 fő az önkormányzat által közfoglalkoztatásban résztvevő száma.

A munkanélküliek 70 %-a középfokú, vagy felsőfokú végzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkezik, a városban nem az iskolai végzettség hiánya a munkanélküliség fő oka.

Gödöllőn Roma Nemzetiségi Önkormányzat van, amellyel a város önkormányzata együttműködik, több alkalommal történt közös programok és pályázatok lebonyolítása. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat aktív szervezet, több pályázaton sikeresen vett részt. A lakossággal való élő kapcsolat miatt átfogó képe van a roma népesség helyzetéről, képzettségi szintjéről, de hivatalos adatbázissal nem rendelkezik. A több évtizedes tapasztalat alapján alkotható kép a gödöllői roma lakosságról.

A városban számos alapítvány és egyesület jött létre, elsősorban kulturális és sport szervezetek alakultak. A város honlapján 5 közalapítvány és 85 egyesület elérhetőségéről, adószámáról található információ. Az önkormányzat a nonprofit szervezetek számára civil házat működtet, és a város intézményeiben – így a könyvtárban is – otthonra találnak a civilek programjai.

6.5 Technológia

A könyvtárak számára az elmúlt időszak legnagyobb kihívása az **információ technológia** hihetetlen fejlődése, az internet elérés és azon keresztül való kommunikálás tömegessé válása, az e-dokumentumok megjelenése, gyors elterjedése.

A szélessávú internet elterjedése, a mobil kommunikációs eszközök megjelenése, a digitális írástudás gyors fejlődése napjaink valósága, amellyel lépést kell tartani.

Egyre olcsóbb az internet elérése, a használó otthon, gyorsan ér el tartalmakat a világhálón. Míg 5-6 évvel ezelőtt a könyvtárak keresett szolgáltatása volt az internet használat, az igény egyre inkább csökken erre a szolgáltatásra, megjelent az a használói réteg, aki saját mobil eszközén veszi igénybe a könyvtár internet (wifi) hálózatát.

Megjelentek és egyre szélesebb körben terjednek a hordozható, olvasásra is alkalmas mobil eszközök. az e-dokumentumok nagy számban tölthetők le a világhálóról. Ebben a gyors változásban a könyvtáraknak meg kell találniuk saját helyüket, szerepüket.

A könyvtárak ezért **digitalizálják** a gyűjteményükben levő kulturális tartalmakat, online hozzáférést biztosítanak ezekhez a tartalmakhoz. Ennek technikai feltétele a könyvek digitalizálására készült könyvmásoló berendezés, amely gyorsan készíti a másolatot és a kötés miatti sor egyenetlenséget is képes optikailag kiegyenesíteni. A hangzó anyagok és a filmek digitalizálás technikai feltételei nem annyira költségesek, mint egy könyvmásoló, ezért a könyvtárak a hangzó és videó állomány digitalizálásával kezdik ezt a munkát.

Napjaink valósága az interneten történő ügyintézés, melyet a kormányzat **e-közigazgatásra** való törekvése is előmozdít. Az E-Magyarország pontok hálózatának nagy szerepe van abban, hogy az állampolgárok el tudják intézni hivatalos ügyeiket, információt és segítséget kapnak az ügyintézéshez. A könyvtárak legtöbbje egyben E-Magyarország pont is, ahol nem csak a technikai eszközök, de a jól képzett munkatárs is rendelkezésre áll.

Az **e-book-ok** kiadása és vásárlási forgalma ugrásszerűen növekszik, a könyvtárak előtt álló feladat az e-dokumentumok beszerzése és a kölcsönzés megoldása. A könyvtárak közötti dokumentum cserében is mindinkább az elektronikus formák kerülnek előtérbe.

Minderre a könyvtáraknak megfelelő technikai eszközök beszerzésével, a munkatársak képzésével és új szolgáltatásstratégiával kell felkészülniük.

A könyvtári szolgáltatások megjelennek a világhálón, a 24 órás elérés, a tartalmak folyamatos frissítése a használói elvárás, akárcsak a könyvtári honlapok tartalmának okos telefonokon való elérése.

A könyvtárakban integrált könyvtári rendszerek vannak, amellyel megvalósult a könyvtári munkafolyamatok gépesítése és az on-line elérésű katalógusok szinte azonnali frissítése.

A könyvtári munkát egyéb technikai berendezések is segítik, mint a vonalkód nyomtatók és leolvasók, a lopás gátló berendezések – biztonsági kapu, kamera rendszer -, fénymásolók, nyomtatók, laptopok.

A hátrányos helyzetű, speciális igényekkel bíró embereket számára is kínál a könyvtár a használatot megkönnyítő technikai eszközöket: Braille olvasó, képernyő felolvasó szoftverek.

6.6 Jogi környezet

A könyvtárak működésének jelenlegi jogi szabályozása a rendszerváltást követően történt meg, hiszen változnia kellett a jogi szabályozásnak is, mert ez a jogállamiság alapkövetelménye.

Az 1997. évi CXL törvény nyilvános könyvtári ellátásról szóló része a fő irányok tekintetében jól le szabályozta a könyvtárak működését, feladatait, fenntartását, finanszírozását és együttműködését. A törvényhez számos jogszabály született, amely a részletekbe menően szabályozta, pontosította a működést. A kulturális törvény 2012-ben történt módosítása többek között rendezte a megyei könyvtárak helyzetét. A könyvtárak szakmai működését a kulturális tárca szabályozza, és a szakfelügyelet keretében ellenőrzi a jogszabályok, szakmai követelmények betartását.

A könyvtáraknak, mint intézményeknek a működését 14, a könyvtárügy szakmai oldalát 22, a foglalkoztatást 5 jogi dokumentum szabályozza, és további 16 jogi szabály kapcsolódik még a könyvtárakban folyó munkához.

A fontosabb jogszabályok a következők:

- Magyarország Alaptörvénye. 2011. április 25.
- 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2011. évi CXL törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi CXL törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 1999. évi LXXVI törvény szerzői jogról
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 1992. évi XXII törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 150/1992. (XI.20.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló XXXIII. törvény végrehajtásáról
- 6/2001. (I. 17.) Korm. rendelet a könyvtárhasználókat megillető egyes kedvezményekről
- 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról
- 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről
- 157/2000. (IX. 13.) Korm. rendelet a dokumentumvásárlási hozzájárulásról
- 19/2010. (IV. 23.) OKM rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális nyilvántartás vezetéséről
- 22/2005. (VII.18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével
- 3/1975. (VIII.17.) KMPM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- 4/2004. (II. 20.) NKÖM rendelet a helyi önkormányzatok közművelődési és könyvtári érdekeltségnövelő támogatásáról
- 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet az Országos Dokumentumellátási Rendszerről
- 64/1999. (IV. 28.) Korm. r. a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 12/2010. (III.11.) OKM rendelet a Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásáról

A jelenleg hatályos jogszabályok közül várható az elavult állományellenőrzésről szóló rendelet átdolgozása. Változás várható még a szerzői jog területén, főleg a teljes szövegek szolgáltatása és a digitalizálás vet fel szerzői jogi problémákat.

7 A GÖDÖLLŐI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLJAI

7.1 Átfogó célok

Az információs társadalom egyik alapintézménye a könyvtári rendszer, amelyen keresztül az információk szabadon, bárki számára hozzáférhetőek. A könyvtári szolgáltatások igénybevétele állampolgári jog, és az állampolgárok érdekeit szolgálja. A könyvtárnak minden esetben ennek az elvárásnak kell megfelelnie.

A könyvtárban meglevő dokumentum és információs vagyon megőrzése, ennek fejlesztése, gyarapítása, a korlátlan hozzáférés biztosítása a könyvtár alapvető feladata. Mindezt korszerű körülmények között, megfelelő informatikai háttérrel és jól képzett munkatársakkal látja el. Az információhoz való hozzáférést a könyvtári rendszer részeként, minőségi információ szolgáltatások igénybevételevel, s azok közvetítésével végzi.

A könyvtár az olvasás fejlesztés, olvasás népszerűsítés intézménye. A könyvtárhasználat során az önálló tájékozódást, a minőségi információkeresés technikájának elsajátítását, a digitális írástudás fejlesztését, az információs műveltség megszerzését segíti.

A könyvtár munkatársai megfelelő képzettséggel, kompetenciával rendelkeznek, támogatják az olvasókat az egész életen át tartó tanulás folyamatában. Munkájukat magas színvonalon végzik.

A könyvtár tevékenysége, szolgáltatásai megbízható egységes színvonalon történnek. A könyvtár ismeri a szélesebb és a helyi társadalom részéről megfogalmazódó elvárásokat, folyamatosan beépíti azt szolgáltatási rendszerébe. Tudatosítja a korszerű, szolgáltatásközpontú könyvtár képét a helyi társadalom tagjaiban. Minőségközpontú szemlélet jellemzi mind a könyvtár menedzsmentjét, mind a munkatársakat.

A könyvtár közösségi tér is, az intézményhez kötődő kiscsoportok számára a közösségi élet megélésének színtere. A könyvtár szellemiségéhez közelálló civil szervezetek számára együttműködési megállapodás, vagy szerződés keretében a programok helyszínét biztosítja.

7.2 Célok

1. A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ biztosítja a szabad, korlátozás nélküli hozzáférést minden nyilvánosságra került dokumentumhoz, adatahoz és információhoz, ezzel hozzájáruljon a település versenyképességének erősítéséhez. Kiemelt célja, hogy teljességre törekedve gyűjtse és elérhetővé tegye Gödöllő és környéke honismereti, helytörténeti irodalmát.
2. Korszerű, minőségi szolgáltatásokkal áll a használók rendelkezésére. Felhasználó központú szolgáltatásokat nyújt, a könyvtár épületétől és a nyitvatartási időtől függetlenül hozzáférést biztosít az adatokhoz, információkhoz, könyvtári szolgáltatásokhoz. Törekszik az olvasói igények megismerésére és ennek megfelelően alakítja szolgáltatásait, gyűjteményét.

3. A könyvtár része egy magas színvonalú országos szolgáltatási rendszernek, ötvözi a hagyományos- és elektronikus könyvtár, információs központ és a közösségi tér funkciókat.
4. Kiemelt feladatának tekinti az olvasási és információ keresési kompetenciák fejlesztését. Olvasásfejlesztő programot folytat mind a felnőtt- és a gyermekolvasók körében. A könyvtár jelentős szerepet tölt be a formális, nem formális képzés és az informális tanulás támogatásában. Szolgálja az egész életen át tartó tanulás eszméjét a gyűjteményével, saját képzési programjaival, és más képzések befogadásával.
5. A könyvtárban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkatársak dolgoznak. Ennek érdekében a könyvtár menedzsmentje ösztönzi a tanulást, a továbbképzést, a szakmai programokon, konferenciákon való részvételt, folyamatosan építi a szervezet tudásbázisát.
6. A könyvtár szolgáltatásait tudatosan épített, jól megtervezett, ellenőrzött és dokumentált minőségirányítási rendszerben végzi, amely a szolgáltatások magas színvonalának megőrzését és állandó megújítását célozza.

7.3 Kiemelt kulcsterületek

7.3.1 Cél 1

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ biztosítja a szabad, korlátozás nélküli hozzáférést minden nyilvánosságra került dokumentumhoz, adathoz és információhoz, ezzel hozzájáruljon a település versenyképességének erősítéséhez. Kiemelt célja, hogy teljességre törekedve gyűjtse és elérhetővé tegye Gödöllő és környéke honismereti, helytörténeti irodalmát.

Beavatkozások

1. A könyvtár számítógépes rendszerének, eszközeinek fejlesztése, minőségi, gyors internethálózat biztosítása
2. A könyvtárból elérhetőek legyenek az országos adatbázisok, közvetítse az e-közigazgatás nyújtotta szolgáltatásokat, biztosítsa szakkönyvtárak és tudományos könyvtárak on-line katalógusainak elérését és külföldi adatbázisokban való keresést. A munkatársak folyamatos szakmai képzésével biztosítjuk, hogy megszerezzék a legfrissebb ismereteket.
3. A helyismereti dokumentumok digitalizálása és a tartalomszolgáltatás kidolgozása, megvalósítása.
4. A szolgáltatások egységes rendszerben, minőségi szempontok figyelembevételével fejleszti.

7.3.2 Cél 2

Korszerű, minőségi szolgáltatásokkal áll a használók rendelkezésére. Felhasználó központú szolgáltatásokat nyújt, a könyvtár épületétől és a nyitvatartási időtől függetlenül hozzáférést

biztosít az adatokhoz, információkhoz, könyvtári szolgáltatásokhoz. Törekszik az olvasói igények megismerésére és ennek megfelelően alakítja szolgáltatásait,

Beavatkozások

1. A gyűjteményszervezés tekintetében költséghatékony gyarapítási stratégiát követ a könyvtár. A gyarapítást egy munkacsoport végzi, figyelembe véve a könyvtár gyűjtőköri szabályzatát, a használók igényeit, szem előtt tartva a segítséggel élők igényeit is.
2. A gyűjtemény összetételét megvizsgáljuk, az esetleges hiányokat tervszerűen, ütemezetten pótoljuk. Az elektronikus katalógusnak pontosan kell tükrözni az állományt, ezért folyamatosan végezzük a katalógus revízióját.
3. Az interaktív könyvtári honlap szolgáltatásait folyamatosan bővítjük, a felhasználói igényekhez alakítjuk, a nap 24 órájában biztosítunk szolgáltatásokat az on-line felületen.
4. A szolgáltatások folyamatát, eredményességét, minőségi szintjét folyamatosan figyeljük, és beavatkozunk, ha a szolgáltatás menetében, vagy használatában hibát tapasztalunk.
5. A közösségi és kiállító terek technikai felszereltségét korszerűsítjük, javítjuk.

7.3.3 Cél 3

A könyvtár része egy magas színvonalú országos szolgáltatási rendszernek, ötvözi a hagyományos- és elektronikus könyvtár, információs központ és a közösségi tér funkciókat.

Beavatkozások

1. Szorgalmazzuk a nagy könyvtárak szolgáltatásainak helyi elérhetőségét. (OSZK Pont, NAVA)
2. Kapcsolódunk a Magyar Országos Közös Katalógushoz, a könyvtár rekordjai a MOKKA adatbázisban elérhetők lesznek.
3. Egységes szolgáltatási felületet alakítunk ki a város iskolai könyvtárai és a városi könyvtár számára, így az elektronikus katalógusban együtt kereshető a bekapcsolódó könyvtárak anyaga.
4. A könyvtárközi kölcsönzés rendszerében mind dokumentumot kérő, mind szolgáltató könyvtárként részt veszünk, dokumentumot szolgáltatóként törekszünk az elektronikus tartalomszolgáltatásra.

7.3.4 Cél 4

Kiemelt feladatának tekinti az olvasási és információ keresési kompetenciák fejlesztését. Olvasásfejlesztő programot folytat mind a felnőtt- és a gyermekolvasók körében. A könyvtár jelentős szerepet tölt be a formális, nem formális képzés és az informális tanulás támogatásában. Szolgálja az egész életen át tartó tanulás eszméjét a gyűjteményével, saját képzési programjaival, és más képzések befogadásával.

Beavatkozások

1. Az olvasásfejlesztésre stratégiai terv készül, menetét felépítjük, az új eszközöket, projekteket fokozatosan, egymásra építve vezetjük be, figyelembe véve a különböző korosztályok igényeit.
2. A felhasználó képzés területén a különböző korosztályok életkori sajátosságait, és elvárásait figyelembe véve indítunk képzési programokat. A digitális ismeretek elsajátítására elsősorban az 50 év feletti korcsoport képezzük, a biztonságos internethasználat tekintetében a gyermekeket, szülőket célozzuk.
3. Az E Magyarország Ponton erősítjük a mentorállási tevékenységet, hozzájárulva a digitális közigazgatás használói elfogadásához, képzéséhez.
4. Erősítjük az iskolákkal, pedagógusokkal való kapcsolattartást, a könyvtárhasználati órák kiejánlásával, gyermekprogramok szervezésével, könyvtári kiscsoportok indításával.

7.3.5 Cél 5

A könyvtárban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkatársak dolgozzanak. Ennek érdekében a könyvtár menedzsmentje ösztönzi a tanulást, a továbbképzést, a szakmai programokon, konferenciákon való részvételt, folyamatosan építi a szervezet tudásbázisát.

Beavatkozások:

1. A könyvtár valamennyi munkaköréhez elkészül a feladatellátáshoz szükséges képzettség, szakmai ismeretek, kompetenciák, viselkedési formák követelményrendszere. A munkatársakkal egyeztetjük, közösen értékeljük.
2. A képzési igényeket felmérjük, tervezzük, az intézmény és a munkatárs céljait összehangolva oldjuk meg a munkatársak képzését, a lehetőségek és források függvényében.
3. A könyvtárban a munkatársak belső képzéseken vesznek részt, melyet előre megtervezünk a munkatársak és az intézmény igényei szerint. Előadásokat, tréningeket tartunk az intézményben, helyes kommunikáció, panaszkezelés, udvarias viselkedés és könyvtár- informatikai témakörökben.
4. Egyes szakmai feladatok végrehajtására a különböző területeken dolgozó kollégákból munkacsoport alakul, ezzel kreatív, a mindennapi feladatoktól eltérő területeken is kipróbálhatják magukat a munkatársak.

7.3.6 Cél 6

A könyvtár szolgáltatásait tudatosan épített, jól megtervezett, ellenőrzött és dokumentált minőségirányítási rendszerben végzi, amely a szolgáltatások magas színvonalának megőrzését és állandó megújítását célozza.

Beavatkozások:

1. A könyvtárban létre kell hozni a Minőségirányítási csoportot, megfogalmazni a könyvtár minőségpolitikáját, pontosítani, újra gondolni a minőségirányítás rendszerét,
2. Számba venni az adottságokat, lehetőségeket, javítást célzó intézkedéseket hozni, s figyelemmel kísérni annak eredményességét, a szervezet önértékelését elvégezni.

3. A meglévő dokumentumokat egységes keretbe foglalni, a hiányzó dokumentumokat elkészíteni és összefogni a Minőségi Kézikönyvben.
4. A kidolgozott minőségirányítási rendszert folyamatosan, tervszerűen alkalmazni a szolgáltatások és a könyvtári munka minőségének biztosítása érdekében.